

Sygn. akt III AUa 1868/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Andrzejewski
Sędziowie:	SA Lucyna Ramlo SA Bożena Grubba (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2017 r. w Gdańsku

sprawy C. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji C. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 lipca 2016 r., sygn. akt IV U 318/16

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Elblągu IV Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach procesu za instancję odwoławczą.

SSA Bożena Grubba SSA Jerzy Andrzejewski SSA Lucyna Ramlo

Sygn. akt III AUa 1868/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 stycznia 2016r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił C. S. prawa do emerytury pomostowej z uwagi na nieudowodnienie przez niego oraz 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych oraz niewykonywanie po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W odwołaniu od powyższej decyzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji, powołując się na stanowisko zawarte w wyroku w sprawie III AUa 2759/13 Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, który stwierdził, że dla potrzeb ustawy

pomostowej praca na statkach morskich u armatorów zagranicznych na podstawie skierowania przez (...) Agencję (...) może być uznana za pracę w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Zaskarżonym w niniejszym postępowaniu wyrokiem z dnia 29 lipca 2016 roku Sąd Okręgowy w Elblągu oddalił odwołanie C. S.. Sąd I instancji poczynił następujące ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne:

C. S. urodzony dnia (...) wniosek o emeryturę pomostową złożył w dniu 08 grudnia 2015 r. W tym czasie nie pozostawał w stosunku pracy. Skarżący udokumentował łącznie 30 lat, 8 miesięcy i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Pozwany zaliczył do pracy w szczególnych warunkach okresy od 16 stycznia 1989 r. do 20 września 1993 r., od 01 grudnia 1993 r. do 12 czerwca 1994 r., od 01 stycznia 1995 r. do 26 marca 1996 r., łącznie 6 lat 3 miesięcy i 24 dni pracy, jako członka załogi w Polskim Ratownictwie Okrętowym w G..

Do pracy w warunkach szczególnych pozwany nie zaliczył okresów pracy u armatorów zagranicznych na stanowisku starszy marynarz/kucharz mimo opłacania składek na dobrowolne ubezpieczenie społeczne:

- m/v (...) – od dnia 17 maja 1993 r. do dnia 17 listopada 1993 r.,
- m/v (...) - od dnia 08 czerwca 1994 r. do dnia 22 października 1994 r.,
- u armatorów zagranicznych na podstawie skierowania przez (...) LTD.:
 - od dnia 25 marca 1996 r. do dnia 24 września 1996 r.,
 - od dnia 16 lutego 1997 r. do dnia 31 października 1997 r.,
 - od dnia 18 grudnia 1997 r. do dnia 10 lipca 1998 r.,
 - od dnia 04 października 1998 r. do dnia 11 maja 1999 r.

gdyż skarżący nie był delegowany do pracy za granicą przez pracodawcę polskiego lub zarejestrowanego w Polsce, a jedynie przez firmy, które zajmowały się kierowaniem polskich marynarzy do pracy za granicą u obcych armatorów.

Wobec powyższego zaskarżoną decyzją z dnia 14 stycznia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej. Z powyższą decyzją nie zgodził się wnioskodawca i wniósł odwołanie. W ocenie Sądu okręgowego odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie. Umowy zawierane między wnioskodawcą a MAG odwoływały się do art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu – uchylonej z dniem 01 czerwca 2004 r.

Zdaniem Sadu Okręgowego bezspornym w sprawie było, że C. S. pracował na morskich statkach rybackich i handlowych przez okres ponad 6 lat. Skarżący wykonywał pracę, jako członek załogi na statkach pod polską banderą, a od dnia 17 maja 1993 r. u armatorów zagranicznych, będąc wówczas objętym dobrowolnym ubezpieczeniem społecznym z tytułu pracy za granicą. Biorąc zaś pod uwagę treść umów zawartych z MAG, pracodawcą był armator zagraniczny, a MAG tylko jednostką kierującą. Sporny był natomiast staż pracy w ubezpieczonych warunkach szczególnych. Organ rentowy odmówił, bowiem uwzględnienia w stażu pracy w szczególnych warunkach okresów pracy za granicą u armatora zagranicznego, w okresach wymienionych wyżej, kiedy to wnioskodawca był kierowany do pracy przez jednostkę kierującą MAG.

W kontekście powyższego, spór w niniejszej sprawie sprowadzał się w ocenie Sądu I instancji przede wszystkim do tego, czy dla potrzeb ustalenia prawa do emerytury pomostowej, możliwym jest zaliczenie do okresów pracy w warunkach szczególnych okresów wykonywania takiej pracy za granicą na rzecz zagranicznych pracodawców. Organ rentowy twierdził, że jest to niemożliwe, podczas gdy ubezpieczony wskazywał, iż fakt wykonywania pracy na rzecz pracodawcy zagranicznego nie powinien mieć znaczenia w sytuacji, w której za ten okres opłacił dobrowolne składki

na ubezpieczenie społeczne. Sąd Okręgowy stwierdził natomiast, że podziela stanowisko organu rentowego uznając, że przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej brak jest możliwości zaliczenia okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy za granicą do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd I instancji konstatawał, że definicja „pracownika” wprowadzona przepisami ustawy o emeryturach pomostowych obejmuje swoim zakresem jedynie pracowników w potocznym rozumieniu tego słowa, tj. te osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, które wykonują swoją pracę na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. W zakresie tego pojęcia nie mieszczą się natomiast osoby będące obywatelami polskimi, które wykonują lub wykonywały pracę za granicą w podmiotach zagranicznych, korzystając z tego tytułu jedynie z prawa do dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi. W przepisie art. 2 pkt 3 ustawy pomostowej brak jest, bowiem odesłania do art. 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który przewiduje możliwość dobrowolnego podlegania ubezpieczeniem społecznym (jednak tylko wobec osób, które nie spełniają warunków do objęcia ich obowiązkiem ubezpieczenia społecznego). Oznacza to, że obywatele polscy, wykonujący pracę za granicą w podmiotach zagranicznych, więc między innymi marynarze pracujący na statkach obcych bander nie podlegają przepisom ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż nie są uznawani za pracowników w rozumieniu tejże ustawy.

Sąd Okręgowy stwierdził ponadto, że w/w regulację ustawową należy postrzegać, jako część długoletniej reformy systemu ubezpieczeń społecznych, obejmującej między innymi ograniczenie uprawnień do wcześniejszej emerytury i ujednolicenie wieku emerytalnego wszystkich kategorii zatrudnionych. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę ustawodawca odniósł jedynie do sytuacji zapoczątkowanych przed dniem wprowadzenia reformy systemu emerytalnego. Dlatego ustawodawca przewidział możliwość uzyskania emerytury pomostowej i rekompensaty w zamian za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wyłącznie dla zamkniętego katalogu pracowników, którzy wykonywali prace uprawniające do emerytur w obniżonym wieku emerytalnym w poprzednim stanie prawnym. W tym zakresie wybór sposobu redakcji definicji legalnych pozostał w gestii ustawodawcy, który w zakresie kształtowania ustawowych unormowań prawa do zabezpieczenia społecznego - w tym prawa do emerytury ma znaczną swobodę. Jeśli więc uznał za stosowne ograniczenie kręgu osób uprawnionych do korzystania z nadzwyczajnego uprawnienia, jakim jest emerytura pomostowa, wyłącznie do osób, które pracowały na terenie Polski, należało uznać to za dopuszczalne.

Zdaniem Sądu Okręgowego przyjęcie, że za pracownika wykonującego prace w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych należały również uznać pracownika wykonującego takie prace u pracodawcy zagranicznego, doprowadziłoby do nadinterpretacji (wykładni rozszerzającej) omawianego przepisu art. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, polegającej na uzupełnieniu brzmienia przepisu o treść, która w rzeczywistości nie została w nim zawarta. W orzecznictwie Sądu Najwyższego natomiast wielokrotnie podkreślano, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się, więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych, a zatem nie można ich poddawać ani wykładni rozszerzającej ani zwążającej, modyfikującej wyczerpująco i kazuistycznie określone przez ustawodawcę uprawnienia do świadczeń (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/2004, OSNP 2006/13-14/218; z dnia 23 października 2006 r., I UK 128/2006, OSNP 2007/23-24/359).

Sąd Okręgowy zapoznał się przy tym z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który wskazywał, że okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach na podstawie umów zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce na dobrowolne ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Sąd Okręgowy nie widział, jednakże możliwości jego zastosowania w niniejszej sprawie, w której wnioskodawca nie domagał się przyznania prawa do tzw. wcześniejszej emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, lecz na podstawie ustawy o emeryturach pomostowych.

Emerytura pomostowa jest innym świadczeniem aniżeli wcześniejsza emerytura, o której mowa w art. 32 ustawy emerytalnej. Jest to, bowiem świadczenie przejściowe, przyznawane wąskiej grupie ubezpieczonych (jedynie niektórym pracownikom wykonującym pracę w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach), mające charakter okresowy (prawo do niej ustaje po spełnieniu przesłanek opisanych w art. 16 pkt 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych, czyli po osiągnięciu kryterium wieku powszechnego lub po uzyskaniu prawa do emerytury).

Za uznaniem, że „emerytura pomostowa” jest innego rodzaju świadczeniem aniżeli świadczenia na wypadek starości, o których mowa w ustawie o emeryturach i rentach z FUS przemawia również fakt, że źródłem jej finansowania nie jest składka na ubezpieczenie emerytalne w ramach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lecz odrębny Fundusz Emerytur Pomostowych (art. 1 i nast.). Powyższa argumentacja znajduje pełne potwierdzenie w treści uzasadnienia do rządowego projektu ustawy o emeryturach pomostowych (druk sejmowy VI kadencji nr 1070 z dnia 02 października 2008 r.). Zgodnie z tam wskazanymi założeniami „osoby pracujące w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze zamiast uprawnień do wcześniejszego przejścia na emeryturę będą uprawnione do świadczeń wynikających z ustawy o emeryturach pomostowych. Ustawa ta stanowi realizację zapowiedzi zawartej w ustawie o emeryturach i rentach z FUS w momencie wprowadzania reformy systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce.” (...) „Rozwiązania zawarte w projektowanej ustawie będą dotyczyły osób objętych pracowniczym systemem ubezpieczeń społecznych, będą miały charakter przejściowy i obejmą zamkniętą liczbę określonych podmiotów.”

Reasumując, skoro emerytura pomostowa nie stanowi świadczenia na wypadek starości, a jedynie specyficzne świadczenie dla ograniczonej liczby osób przyznawane do czasu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, to nie mają do niej odpowiedniego zastosowania rozstrzygnięcia judykatury odnoszące się do zasad przyznawania emerytur w ramach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W konsekwencji, dla potrzeb określenia wymaganych dla nabycia prawa do emerytury pomostowej posiadanych przez ubezpieczonego okresów pracy w warunkach szczególnych można było stosować jedynie regulacje zawarte w przepisach ustawy o emeryturach pomostowych, w tym zamieszczonej w tej ustawie definicję legalną „pracownika”.

Wobec ustalenia, iż okresy sporne nie mogą być zaliczone do stażu pracy w szczególnych warunkach, bezprzedmiotowym było prowadzenie szczegółowych rozważań w zakresie tego czy okres zatrudnienia w Centrali (...) w G. od dnia 01 czerwca 1982 roku do dnia 31 maja 1986 roku może być do takich okresów zaliczony, gdyż jest to okres niewystarczający dla uzyskania przez skarżącego 15 lat pracy w szczególnych warunkach, co wyklucza przyznanie mu prawa do spornego świadczenia.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł C. S., zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu I instancji w całości, zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że:

a) ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach na statkach żegluga morskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

b) podczas zatrudnienia wnioskodawcy na statkach m/v (...) w okresie od 17 maja 1993 r. do 17 listopada 1993 r. oraz m/v (...) w okresie od 08 czerwca 1994 r. do 22 października 1994 r. i u armatorów zagranicznych na podstawie skierowania przez (...) Agencję (...) w okresach od 25 marca 1996 r. do 24 września 1996 r., od 16 lutego 1997 r. do 31 października 1997 r., od 18 grudnia 1997 r. do 10 lipca 1998 r. oraz od 04 października 1998 r. do 11 maja 1999 r., ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach;

c) podczas wyżej wymienionych okresów zatrudnienia ubezpieczony nie posiadał statusu pracownika w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

2. Sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów:

a) w sposób niewszechstronny, poprzez:

- niewskazanie przez sąd przyczyn, na podstawie których odmówił wiarygodności konkretnym dowodom przedstawionym przez wnioskodawcę oraz nie wyjaśnił dlaczego określone dowody, mimo że zostały przeprowadzone, sąd pominął, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku przez sąd w oparciu o jednostronne rozważenie materiału dowodowego;
- sąd nie odniósł się do całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz nie skonfrontował poszczególnych dowodów z innymi dowodami w sprawie;

b) w sposób sprzeczny z doświadczeniem życiowym poprzez:

- uznanie, że zatrudnienie na statkach żeglugi morskiej obcej bandery, wykonywane pracy na rzecz pracodawców zagranicznych, z jednoczesnym opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce, nie może zostać uznane za wykonywanie pracy w szczególnych warunkach i tym samym zaliczone do stażu pracy w warunkach szczególnych;
- wadliwe uznanie, że wnioskodawca, zatrudniony na statkach żeglugi morskiej obcej bandery, wykonujący pracę na rzecz pracodawców zagranicznych nie posiadał statusu pracownika.

3. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez błędne uznanie, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat;

b) art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez uznanie, że ubezpieczony w okresach od 17 kwietnia 1978 r. do 12 września 1979 r., od 01 października 1979 r. do 09 czerwca 1981 r., oraz od 12 czerwca 1981 r. do 08 września 1990 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 niniejszej ustawy;

c) art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez nieprawidłowe uznanie, że ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy;

d) art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez uznanie, że ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej;

e) art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez uznanie, że wskazane przez ubezpieczonego okresy pracy w szczególnych warunkach nie mogą zostać za uznane za pracę w szczególnych warunkach;

f) art. 49 w związku z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez uznanie, że ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej na zasadach przewidzianych dla osób, które nie wykonywały pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 r.

W związku z powyższym ubezpieczony wniósł o zmianę wyroku i przyznanie C. S. prawa do emerytury pomostowej od dnia złożenia wniosku oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za I instancję według norm przepisanych oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za 11 instancję według norm przepisanych; ewentualnie - w przypadku niemożności zmiany wyroku - uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Elblągu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu wywiezionego środka odwoławczego ubezpieczony wskazał, że z orzeczeniem wydanym przez Sąd Okręgowy w Elblągu nie sposób się zgodzić.

W kontekście przedmiotowej sprawy i zarzutów przedstawionych w apelacji ubezpieczony wskazał, że wyrok Sądu I instancji został wydany w oparciu o błędne ustalenie stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Ustalenia Sądu Okręgowego wynikały z niezaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów pracy, którą wnioskodawca wykonywał na rzecz armatorów zagranicznych oraz nierozważenia kwestii zatrudnienia w Centrali (...) w G.. Należy zaznaczyć, że wnioskodawca odwołując się od wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzji przedstawił szereg dokumentów, które stwierdzały okresy, w których wykonywał on pracę, a także charakter tej pracy, świadczący jednoznacznie o tym, iż była to praca w szczególnych warunkach. W ramach omawianej dokumentacji wymienić można umowy z (...) Agencją (...), umowy z armatorami zagranicznymi, a także wpisy w ksiązeczce żeglarskiej. Ubezpieczony przedstawił również świadectwa pracy dotyczące zatrudnienia w PP (...), jak i w Centrali (...). Zsumowanie wszystkich okresów pracy, które w ocenie wnioskodawcy miały charakter pracy w szczególnych warunkach dało wynik 17 lat, 11 miesięcy i 15 dni już na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych. Koniecznym jest również wskazanie, że przedstawione przez ubezpieczonego dokumenty potwierdzają, że wykonywał on pracę na statkach żeglugi morskiej również po dniu 31 grudnia 2008 r.

Istotną okolicznością jest także charakter dokumentacji przedłożonej w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przyznać bowiem należy, że wiele z okresów pracy w szczególnych warunkach nie zostało potwierdzonych stosowanymi świadectwami. Jednakże, zgodnie z aktualną linią orzecznictwa w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02 lutego 1996 r., sygn. akt II URN 3/95). Podobnie orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 07 grudnia 2006 r., sygn. akt I UK 179/0, wskazując, iż przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Oznacza to, że wszelkie dokumenty, które udowadniają fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach winny być wzięte pod uwagę, nawet, jeśli są to dokumenty innego rodzaju niż zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach. Wobec tego, należy uznać, że niekwestionowane przez pozwanego dokumenty dołączone do odwołania z dnia 15 lutego 2016 r. jednoznacznie potwierdzały fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy w okresie dłuższym niż wymagane przepisami ustawy 15 lat.

Następnie należy się odnieść do faktu, że Sąd Okręgowy w Elblągu uznał, że podczas zatrudnienia w wnioskodawcy na statkach m/v (...) w okresie od dnia 17 maja 1993 r. do dnia 17 listopada 1993 r. oraz m/v (...) w okresie od dnia 08 czerwca 1994 r. do dnia 22 października 1994 r. i u armatorów zagranicznych na podstawie skierowania przez (...) Agencję (...) w okresach od dnia 25 marca 1996 r. do dnia 24 września 1996 r., od dnia 16 lutego 1997 r. do dnia 31 października 1997 r., od dnia 18 grudnia 1997 r. do dnia 10 lipca 1998 r. oraz od dnia 04 października 1998 r. do dnia 11 maja 1999 r., ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Takie stwierdzenie Sądu I instancji spotyka się z niezrozumieniem wnioskodawcy i nie znajduje odzwierciedlenia w ugruntowanej linii orzecznictwa.

Argumenty przywołane w uzasadnieniu orzeczenia uznać należy za chybione, bowiem że nie ulega wątpliwości, że we wszystkich wymienionych okresach wnioskodawca wykonywał pracę na statkach żeglugi morskiej, a zatem zatrudnienie odpowiadające pkt 23 Załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych „Wykaz prac w szczególnych warunkach”. Również analizując art. 3 ust 1 („Prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 7 do ustawy”) należy dojść do przekonania, że przedmiotowe zatrudnienie wnioskodawcy było w rzeczywistości pracą w szczególnych warunkach. Jednocześnie należy podkreślić, że wykonywana przez ubezpieczonego praca była pracą w szczególnych warunkach determinowanych siłami natury - pracą na w7odzie (art. 3 ust. 2 pkt b).

Fakt, że w spornych okresach wnioskodawca wykonywał pracę na statkach morskich obcej bandery, na rzecz armatorów zagranicznych, w żadnym wypadku nie stoi na przeszkodzie uznaniu wymienionych okresów za okresy pracy w szczególnych warunkach. Na uwagę zasługuje okoliczność, iż w spornym okresie wykonywanie pracy na statkach żegluga morskiej możliwe było wyłącznie za pośrednictwem jednostek kierujących jak MAG. Uznanie niniejszych okresów do stażu pracy w szczególnych warunkach wynika jednoznacznie z orzecznictwa. Okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą wliczane są do okresów ubezpieczenia społecznego w Polsce pod warunkiem opłacania składki w polskim organie ubezpieczeń społecznych, chyba że ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi inaczej. Należy zaznaczyć, że jest to pogląd, który nie powinien być kontestowany, jako że powyższe wynika z treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r. wydanego w sprawie o sygn. II UKN 500/00. Do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania pracy za granicą u zagranicznych pracodawców w prac wymienionych wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli są one uznane za okresy składkowe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 marca 2003 roku wydany w sprawie o sygn. II UK 196/02).

Przytoczone poglądy są twierdzeniami ogólnymi. Należy jednak zaznaczyć, że orzecznictwo dotyczące przypadków podobnych do rozpatrywanego w niniejszej sprawie również pozostaje na stanowisku korzystnym dla wnioskodawcy. W tym miejscu można odnieść się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 maja 2016 r. wydanego w sprawie o sygn. akt III AUa 149/16. We wskazanej sprawie, dotyczącej emerytury pomostowej, okoliczność sporną stanowiły okresy pracy w szczególnych warunkach wykonywanej na podstawie umów o pracę zawieranych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi, za pośrednictwem firm kierujących marynarzy do pracy za granicą, zwanych Agencjami.

Zgodnie z powołanym wyżej orzecznictwem za wewnętrznie niespójne, a zatem niewłaściwe należy uznać takie rozstrzygnięcie organu rentowego, które z jednej strony zalicza okresy wykonywania pracy na rzecz zagranicznych armatorów do okresu składkowego, nie dopuszczając jednocześnie możliwości uznania ich za równorzędne z okresami pracy w Polsce pod względem możliwości skorzystania z uprawnień określonych ustawą o emeryturach pomostowych.

Ubezpieczony stwierdził, że „sporne okresy zatrudnienia ubezpieczonego za granicą u pracodawców zagranicznych za pośrednictwem podmiotów kierujących, stanowią okresy składkowe, za które były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne w Polsce, a zatem podlegają one zaliczeniu na poczet zarówno ogólnego stażu pracy, jak i stażu pracy w warunkach szczególnych”.

Sąd Okręgowy w Elblągu, w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 lipca 2016 r. kwestionował okoliczność, czy ubezpieczony C. S. posiadał status pracownika w spornych okresach. Uzasadnienie wyroku wydanego w niniejszej sprawie, zawiera stwierdzenie, że „definicja pracownika wprowadzona przepisami ustawy o emeryturach pomostowych obejmuje swoim zakresem jedynie pracowników w potocznym rozumieniu tego słowa, tj. te osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, które wykonują swoją pracę na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. W zakresie tego pojęcia nie mieszczą się natomiast osoby będące obywatelami polskimi, które wykonują lub wykonywały pracę za granicą w podmiotach zagranicznych, korzystając z tego tytułu jedynie z prawa do dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi”. Zarówno analiza mających zastosowanie przepisów ustawowych, jak i zapoznanie się z ugruntowanym orzecznictwem, prowadzi do zgola odmiennych wniosków.

W spornych okresach wnioskodawca wykonywał pracę na statkach żegluga morskiej. Na potwierdzenie powyższego przedstawił szereg różnego rodzaju dokumentów, w tym również umowy o pracę zawierane bezpośrednio z armatorami/pracodawcami zagranicznymi. Treść przedmiotowych umów o pracę nie nasuwa wątpliwości w zakresie pracowniczego charakteru zatrudnienia wnioskodawcy. Praca wykonywana przez wnioskodawcę świadczona była osobiście, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w ramach podporządkowania pracownika pracodawcy. Praca świadczona była ciągle i w pełnym wymiarze czasu pracy, w miejscu i czasie wskazanym przez pracodawcę. Nie ulega również wątpliwości, że praca wykonywana była odpłatnie.

Uznając, że mimo tak jasno określonego charakteru zatrudnienia wnioskodawcy, zostały powzięte przez Sąd I instancji wątpliwości, należy odnieść się do utrwalonego orzecznictwa. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 01 czerwca 2010 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II UK 5/10 „charakter prawny pracowniczego zatrudnienia marynarzy, które polega na wykonywaniu na statkach morskich odpłatnej pracy szczególnie podporządkowanej, mógłby być podważony tylko wtedy, gdyby z ustalonych okoliczności sprawy wynikało, że sporna praca była świadczona nieodpłatnie, np. w ramach uprawiania turystyki albo przy braku pracowniczego podporządkowania (np. na własnym statku morskim lub jako podmiot świadczący usługi artystyczne lub inne), na co nie wskazywały jakiegokolwiek ustalone okoliczności sprawy”. Wymieniony wyrok Sądu Najwyższego również dotyczył sprawy, w której marynarz wykonywał pracę na rzecz armatora zagranicznego. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2010 r. wydanego w sprawie o sygn. akt II UK 162/09 czytamy natomiast, że „charakter świadczenia pracy "członka załogi statku morskiego", a ściślej fakty go wyznaczające, są w istocie powszechnie znane, a więc nie wymagają w zasadzie dowodu (art. 228 § 1 KPC). Jest to praca podporządkowana i wykonywana odpłatnie, a więc ma cechy pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 KP. Można oczywiście wyobrazić sobie świadczenie takiej pracy nieodpłatnie (np. w celach turystycznych) lub w sposób niepodporządkowany (np. na własnym statku), ale jakiegokolwiek okoliczności faktyczne ustalone w sprawie na to nie wskazywały”.

Z przytoczonych wyżej orzeczeń wynika, że praca wykonywana na statku żeglugi morskiej ma charakter zatrudnienia pracowniczego, niezależnie od tego czy wykonywana jest na rzecz polskiego czy zagranicznego pracodawcy. Wobec powyższego w żadnym wypadku nie powinno mieć miejsca odmawianie wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej z uwagi na kwestionowanie posiadania przez niego statusu pracownika w spornych okresach.

Ubezpieczony wyeksponował, że stanowisko przyjęte w cytowanym wyżej wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 149/16, jest analogiczne do poglądów przyjętych w innych orzeczeniach tego Sądu. Można w tym miejscu wskazać wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 kwietnia 2013 r., wydany w sprawie o sygn. akt III AUa 1793/12, czy też wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 maja 2014 r., wydany w sprawie o sygn. akt III AUa 2759/13. Warto podkreślić, że oba wskazane wyroki dotyczą sytuacji, w której wnioskodawca wykonywał pracę marynarza na rzecz armatora zagranicznego, co stanowiło trzon sporu wymienionych spraw. Z powyższego jednoznacznie wynika, że stanowisko określone w niniejszym piśmie nie zostało oparte na jednostkowym wyroku. Należy zaznaczyć, iż jest to pogląd ugruntowany w orzecznictwie sądów, w tym również Sądu Najwyższego. Odnosząc się zaś do daty wydania Wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, wydanego w sprawie o sygn. akt III AUa 149/16 – z dnia 17 maja 2016 r., trzeba stwierdzić, iż twierdzenia w niniejszym piśmie wskazane, wynikają z orzecznictwa nie tylko utrwalonego, ale również wyjątkowo aktualnego.

Mając na uwadze przytoczone wyżej błędy w ustaleniu stanu faktycznego sprawy skarżący wskazał, że na ich podstawie sąd dopuścił się naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c.

Określona ustawą swobodna ocena dowodów przez sąd nie oznacza pełnej dowolności. Granice swobodnej oceny dowodów określają trzy czynniki: logiczny, ustawowy i ideologiczny. Czynniki logiczny związany jest z obowiązkiem sądu wyprowadzenia z zebranego materiału procesowego wniosków zgodnych z regułami logiki. Czynniki ustawowy wyprowadza wspomniany już wcześniej art. 233 k.p.c., który stanowi, że ocena sądu ma być oparta na wszechstronnym rozważeniu zebranego materiału. Taka ocena obejmuje kolejno jego uporządkowanie, odniesienie się do wszystkich przeprowadzonych dowodów i każdego z osobna, i w konsekwencji wskazanie, które z faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy zaistniały, bądź nie zaistniały. Czynniki ideologiczny, zaliczany do czynników intelektualnych, związany jest z osobowością sędziego. Dotyczy, zatem „własnego przekonania” sędziego, które determinowane jest indywidualną wiedzą społeczną i prawną (świadomość i doświadczenie życiowe).

Sąd Okręgowy w Elblągu, na podstawie newszechstronnego zbadania materiału dowodowego sprawy, błędnie ustalił stan faktyczny niniejszej sprawy, co spowodowało błędną wykładnię przepisów prawa materialnego i ustalenie, że ubezpieczony nie spełnia warunków uzyskania emerytury pomostowej. Wnioskodawca przedstawił szereg dokumentów potwierdzających fakt i charakter jego zatrudnienia w spornych okresach. Żadna ze stron nie

kwestionowała prawdziwości przedmiotowej dokumentacji. Niezależnie od tego Sąd Okręgowy w Elblągu uznał, że w spornych okresach ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach oraz nie posiadał statusu pracownika. Warto odnotować, że z przedstawionych dowodów wynikały okoliczności odmienne.

Sąd I instancji nie wskazał przyczyn, na podstawie, których odmówił wiary godności konkretnym dowodom przedstawionym przez wnioskodawcę na poparcie swych twierdzeń. Pominięcie konkretnych dowodów, choć zostały one przeprowadzone, doprowadziło zaś do jednostronnego rozważenia materiału dowodowego na korzyść organu rentowego. Nadto Sąd Okręgowy nie odniósł się do całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz nie skonfrontował poszczególnych dowodów z innymi dowodami.

Ubezpieczony argumentował, że sąd musi dawać rękojmię wydania wyroku w oparciu o wszechstronne zbadanie materiału dowodowego oraz wyprowadzenie wniosków zgodnych z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Nie ulega wątpliwości, że praca wykonywana przez wnioskodawcę na rzecz pracodawcy zagranicznego może zostać uznana za pracę w szczególnych warunkach, jeśli opłacane były składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Zostało również szczegółowo wykazane, że wnioskodawcy wykonującemu taką pracę, nie można odmówić statusu pracownika.

Sąd Okręgowy w Elblągu, w oparciu o własne przekonanie, uznał, że ubezpieczony nieposiadający statusu pracownika, nic wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Z uwagi na to zostało mu odmówione prawo do emerytury pomostowej. Należy wyraźnie podkreślić, że takie stanowisko sądu dalekie jest od stanu faktycznego procedowanej sprawy.

W niniejszej sprawie Sąd I instancji dokonał oceny zgromadzonego w trakcie postępowania materiału dowodowego w sposób niewszechstronny, sprzeczny z zasadami logiki i doświadczeniem życiowym, co w konsekwencji przyczyniło się do błędnego ustalenia stanu faktycznego sprawy, braku odpowiedniego zastosowania przepisów prawa materialnego oraz wydania wyroku sprzecznego z prawem.

W następstwie naruszenia prawa procesowego, tj. przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, sąd błędnie ustalił stan faktyczny niniejszej sprawy, co w konsekwencji doprowadziło do błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania przepisów prawa materialnego. Sąd I instancji wskazał, że wnioskodawca nie spełnił wymogu posiadania, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, nie zaliczył mu, bowiem do szczególnego stażu pracy, okresu wykonywania zatrudnienia na rzecz armatorów zagranicznych. Ubezpieczony, C. S., wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie przekraczającym wymagane przepisami ustawy o emeryturach pomostowych 15 lat. Potwierdził to obszerną dokumentacją, która nie była kwestionowana z uwagi na jej prawdziwość.

W konkluzji ubezpieczony stwierdził, że Sąd Okręgowy błędnie ustalił stan faktyczny niniejszej sprawy, co znajduje potwierdzenie w materiale dowodowym zebranym w toku postępowania. Nie ulega również wątpliwości, że sąd przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów, poprzez ich ocenę w sposób niewszechstronny i sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. W konsekwencji niezgodnej z prawem oceny materiału dowodowego i błędnego ustalenia stanu faktycznego sprawy, sąd w niniejszej sprawie dokonał błędnej wykładni i zastosowania przepisu prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja C. S. okazała się uzasadniona, skutkując koniecznością wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Na wstępie dostrzec należy, iż w pełni zasadny jest zarzut przekroczenia normy art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji, bowiem w sposób wybiórczy podszedł do kwestii materiału dowodowego, dokonał jego niewłaściwej oceny i subsumpcji prawnej, przywołał na potwierdzenie swojego stanowiska nieznajdujące w przedmiotowej sprawie przykłady z orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, wadliwie przeprowadził wykładnię przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 965; z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 748 z późn. zm.), co ostatecznie skutkowało wydaniem nieodpowiadającymu prawu rozstrzygnięcia.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia zagadnienia, czy C. S. pracując u armatorów zagranicznych na stanowisku starszy marynarz/kucharz na jednostkach (...) oraz (...), a także pracując u armatorów zagranicznych na podstawie skierowania przez (...) LTD w okresach od dnia 25 marca 1996 r. do dnia 24 września 1996 r., od dnia 16 lutego 1997 r. do dnia 31 października 1997 r., od dnia 18 grudnia 1997 r. do dnia 10 lipca 1998 r., od dnia 04 października 1998 r. do dnia 11 maja 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Apelacyjny eksponuje, że problematyka wynikała na płaszczyźnie ustaleń faktycznych analogicznych, jak w przedmiotowym postępowaniu była już wielokrotnie przedmiotem analiz Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych. Tym bardziej, jako niezrozumiałe jawi się diametralnie odmienne potraktowanie istoty sporu w sprawie C. S. przez Sąd Okręgowy w Elblągu.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w unormowaniu art. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano, że ustawa określa warunki nabywania i utraty prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, zwanych dalej "emeryturami pomostowymi", o których mowa w art. 24 ust. 2 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zatem ustawa wyraźnie określa, że jej przepisy dotyczące możliwości nabycia prawa do emerytury pomostowej dotyczą wyłącznie pracowników.

W art. 2 pkt 3 ustawy wskazano natomiast, że użyte w ustawie określenie pracownika oznacza ubezpieczonego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1, 2a i ust. 6 pkt 2 ustawy systemowej, podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a także ubezpieczonego, który przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu takiej pracy podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu.

W kolejnych przepisach ustawy określających zasady nabywania prawa do emerytur pomostowych ustawodawca operuje pojęciem "pracownik", a więc chodzi tu o osobę wykonującą pracę na podstawie umowy o pracę, nie zaś ogólnie o osobę wykonującą pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze niezależnie od podstawy wykonywania pracy.

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do tego świadczenia przysługuje pracownikowi, który spełnił łącznie następujące warunki: 1. urodził się po 31 grudnia 1948 r.; 2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący, co najmniej 15 lat; 3. osiągnął wiek wynoszący, co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący, co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5. przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; 6. po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych; 7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Ustawa o emeryturach pomostowych dopuściła odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6, wskazując w art. 49, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, spełniła warunki określone w art. 4 pkt 1- 5 i 7 i art. 5-12, a w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Zatem, mając na uwadze powyżej przytoczone przepisy, warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub

dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 01 stycznia 2009 r.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się w jednolice (także na tle art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych), że okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe chyba, że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (wyroki: z dnia 21 stycznia 2010 r. II UK 162/09; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 286/09; z dnia 01 czerwca 2010 r., II UK 5/10; z dnia 08 marca 2003 r., II UK 196/02 OSNP rok 2004, nr 8, poz. 144; z dnia 12 lipca 2011 r., II UK 382/10, OSNP rok 2012, nr 17-18, poz. 221).

We wszystkich tych orzeczeniach podkreśla się, że dobrowolne opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne pod rządami przepisów prawa polskiego nie sprzeciwiało się uwzględnieniu udokumentowanego zatrudnienia u armatora zagranicznego przy ustalaniu uprawnień emerytalnych ubezpieczonego zwłaszcza, gdy wedle przekonujących ustaleń faktycznych w sprawie ubezpieczony świadczył pracę u armatorów zagranicznych na podstawie stosunku pracy, jako członek załogi statku morskiego, który wykonywał odpłatnie pracę podporządkowaną. Okresy wykonywania takiej pracy powinny zostać ubezpieczonemu zaliczone do okresów pracy w szczególnych warunkach, uprawniających go do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Sąd odwoławczy wskazuje, że zgodnie z utrwalonym już stanowiskiem Sądu Najwyższego, okres pracy u zagranicznego armatora, do której marynarz został skierowany przez pośrednika, można uznać za okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych, jeśli marynarz zatrudniony był u zagranicznego armatora, jako pracownik (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt II UK 251/14, niepubl.; z dnia 19 kwietnia 2016 r. II UK 196/15; Legalis nr 1460778).

W konsekwencji, jeśli zatrudnienie ubezpieczonego na statku morskim, u zagranicznego armatora, odbywało się na warunkach wymuszających jego zakwalifikowanie, jako stosunku pracy i z tego tytułu opłacane były składki na ubezpieczenia społeczne, to okres tego zatrudnienia należy uznać za okres uprawniający do emerytury pomostowej, tj. okres pracy w szczególnych warunkach - przed dniem 01 stycznia 1999 r. w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych (art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych) i następnie okres pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r. w rozumieniu art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wobec powyższego wnioski, do których doszedł Sąd I instancji, jakoby: „przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej brak jest możliwości zaliczenia okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy za granicą do stażu pracy w warunkach szczególnych”, oraz, że: że „obywatele polscy, wykonujący pracę za granicą w podmiotach zagranicznych, więc między innymi marynarze pracujący na statkach obcych bander nie podlegają przepisom ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż nie są uznawani za pracowników w rozumieniu tejże ustawy”, wynikają prawdopodobnie z pobieżnej analizy wynikłej w przedmiotowej sprawie problematyki. Dodać także należy, iż przytoczone przez Sąd Okręgowy orzeczenia - wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/2004, OSNP 2006/13-14/218; z dnia 23 października 2006 r., I UK 128/2006, OSNP 2007/23-24/359, choć zawierają słuszną i w pełni aprobowaną przez Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie konkluzję – tj., że: „przepisy przewidujące prawo do emerytur z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są przepisami szczególnymi, ich wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, podlegają wykładni ścisłej”, to jednakże stwierdzić należy, iż zostały przytoczone w sposób bezrefleksyjny.

Reasumując, przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd I instancji winien szczegółowo przeanalizować okresy pracy C. S. przez pryzmat przepisów art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych oraz kwestię opłacania

składek na ubezpieczenia społeczne w zakwestionowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresach. Dopiero, bowiem właściwe zgromadzenie materiału dowodowego może skutkować w drodze selekcji dowodów, do poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych, które zaadaptowane do odpowiednich norm prawnoprawnych – materialnych mogą prowadzić do wydania odpowiadającemu prawu rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy powinien mieć także na względzie ugruntowaną linię orzeczniczą wypracowaną przez Sąd Najwyższy oraz sądy powszechne zaprezentowaną w przytoczonych w motywach rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego wyrokach.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 108 § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSA Bożena Grubba SSA Jerzy Andrzejewski SSA Lucyna Ramlo